

Mikroásványok a régészeti kerámia kutatás szolgálatában
(régészeti mikroásványtan)

Obbágy Gabriella, Kürthy Dóra, Józsa Sándor, Szakmány György, Bendő Zsolt, Oláh István

Előadásunk célja az, hogy a földtani alap- és nyersanyag kutatásban már régóta alkalmazott mikromineralógia vizsgálati módszer alapjait átfogóan ismertessük és rávilágítsunk az archeometriában való alkalmazásának lehetőségeire, hasznára és korlátaira.

A hagyományos mikromineralógia, vagy más neven mikroásványtan, illetve parányásványtan a kőzetekből vagy mesterséges anyagokból kinyerhető 1-2 tized milliméteres ásványszemcsék vizsgálatával foglalkozó tudományág. A vizsgálandó anyagot, állagától és összetételétől függően különböző módszerekkel megbontjuk (aprítás, savazás, iszapolás) és belőle a tizedmilliméteres (0,063-0,250 mm) szemcséket a lehető legnagyobb mennyiségben kinyerjük (szitálás). Ezt az anyagot nehéz folyadékkal nehéz és könnyű részlegre választjuk szét, majd ha szükséges tárgylemezre ragasztva műgyantába ágyazva a vizsgálati módszernek megfelelő preparátumot készítünk belőle.

Ennek a módszernek a segítségével főleg a ritka és csak kis mennyiségű, de annál érdekesebb ún. nehézásvány-szemcsékből kinyert adatokból következtethetünk az őket befoglaló anyagok képződési körülményeire, korára, származási helyére, környezetének földtani felépítésére, vagy a képződésük után velük történt egyes földtani vagy történeti eseményekre.

Előadásunk második felében a mikromineralógia kétféle megközelítésű archeometriai alkalmazását mutatjuk be római kori amforák (Isztria, Fažana) és vaskori kerámiák (Dél-Dunántúl, Regöly) példáján.